

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vita Venerabilis Arnesti, (vulgò Ernesti) Primi Archiepiscopi Pragensis

Balbín, Bohuslav

Pragæ, 1664

Arnestus Glacio Braunoviam, tum Pragam, deinde Bononiam ac Paduam
ad altiora Sapientiæ studia discedit, mirosq[ue] in Scientijs facit
progressus. Caput X.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42763

Alterum sigillum: Diva Virgo Annunciata, Conventus Canoniorum Regularium S. Augustini B. Virginis in monte, tanquam testium.

Tertium: Caput S. Joannis Baptistæ in disco. circum id litteræ: *Sigillum Fratrum Rhodiorum militum Crucigerorum in Glotz.*

Arnestus Glacio Braunoviam, tum Pragam, deinde Bononiam ac Paduam ad altiora Sapientiæ studia discedit, mirosq; in Scientijs facit progressus.

CAPUT X.

Eunapius in
Maximo.

Jam Arnestus Naturæ bonitate, ac præstantiâ, sed potissimum *Divæ Virginis* tutelâ (à qua velut à sidere suo in minimis perinde, maximisq; pendeat, & regebatur) *per cubitos*, ut dicitur, crescebat in litteris. Advertit ea res *Arnesti* parentes, cumq; filium suum, jam parvum quendam Præsulem, & Episcopum gravitate morum, & pietate viderent, mirabilem puerum, & in-

& ingenium vix in summo virtutis & scientiæ, nedum in mediocri gradu quieturum, omnibus opibus adjuvare statuerunt. Longè sine dubio distabant à sæculi nostri moribus, in quo nobilissimos liberum rei uxoriæ, ignavos ingenio, studijs addici videmus, duplici Parentum damno: *Pecunia*, & *gloria*; cum istorum inertia & ineptia nullis honoribus par, in infimo semper hære, cum dedecore parentum cogatur. Quod si tamen per favorem Nobilitatis enitantur, & gratiæ aliquis sit locus, quâ cum familiæ dignitate putabimus gradum tenebunt, quâ dote honorem tuebuntur? Ergo cum jam nihil *Arnesto* Glacij descendum restaret, *Braunovium*, quâ in Civitate ludum litterarium RR. Patres. è S. *Benedicti* disciplina habebant, mittitur. Gratulavi certè scholis illis (quæ me quoq; puerum habuerunt) oportet, tali, ac tanto Præsule inter discipulos numerato. *Braunovij* scientijs omnibus, quæ tradebantur, exhaustis, *Arnestus* cum *Bohuslao* fratre, (qui etiam ipse ad sacerdotalem vitam aspirabat) *Pragam* (ubi bonæ literæ diligenter docebantur) atque inde omnibus ad profectio-nem comparatis in Italiam ablegatur. *Bononia* primum *Mater studiorum*, florentissima numero, & Magistrorum ingenijs, eâ tempestate Universitas venientes accepit. Satis certum est, decem & plura millia Academicæ Juventutis id temporis numerari plerumq; solita, qui sub Magistris cum alias scientias, tum præcipuè *Jus Civile*, & *Canonicum* (quæ prima temporibus illis gloria) explicari audiebant. *Philosophiam*, *Theologiam*, ac deinde *Jus Canonicum* ipsis quatuordecim annis partim *Bononia*, ut dixi, partim *Padua*, amplissimo in studio, diligenter audivit *Arnestus*; sed *Bohuslao* fratri mitiores scientiæ placuerunt, eosq; in Rhetoricis fecit progressus, ut inter Clarissimos sui temporis Oratores numeraretur; altiora nimirum confectabatur *Arnestus*, *Theologiam* ac *Philosophiam*. *Chimiam* etiam & nonnullam *Medicinæ* partem curiositate humani ingenij attigisse, libri editi testantur; *Juris Canonici* cognoscendi cupiditate flagrabat maxime, omnemq; in eo studio diu noctuq; operam collocabat. Alebat hos nobilissimi Juvenis igniculos *Magister* (sæculi sui Lumen, & *Juris-*

H 2;

Consul.

Ingenijs op-
timis malè uti-
timur his sæ-
culis.

Braunoviz
apud RR. PP.
S. Benedicti
rudet Ar-
nestus.

Pragæ studia
litterarum
pridem flore-
bant, ut ha-
bet Clemens
Pontifex in
confirm: V-
niversitatis
Carolinæ.

Dravidus in
C. 9. Solini de
Bononia.

Bononiæ &
Paduæ litte-
ris operam
dedit Arne-
stus.

Joan. Andre
I. C. clarissi-
mus Arnesti
Professor.

Consultorum Princeps) *Ioannes Andreas*, cuius viri laudes verifimas qui nôsse cupit, libros Juris-Consultorum adeat; his illè utramq; sæpe paginam facit. Vide quæ in ejus laudem viri clarissimi scripserunt. Neq; Magistris modò benevolis, sed etiam (ut communia studia, quæq; unâ disciplinâ continentur, maximum ad conciliandas amicitias adferre solent momentum) doctissimis quibusq; in Italia viris familiariter *Arnestus* est usus, floruitque amicitijs Italarum, ex quibus *Bartolum* præcipuè dilexit, autòq; postea *Carolo Cæsari* fuit, ut in Bohemiam hominem accerferet. Venit *Bartolus*, Leges Bohemicas, quibus Majores nostri utebantur, redegit in ordinem; quædam meliora fecit, quædam abolevit, atque in præmium navatæ operæ, *Arnesto* agente, in Regni publicis Comitijs *Bohemia Civis* publicè nominatus est, actæ eidem gratiæ; aucta stipendia, relatúmque honorificis verbis: *Bartolo ob tanta in Remp: merita Leonem Bohemia candidum, in campo aureo stantem, in clypeum donari*; quæ nobilitas publicè data, summam *Bartolo* gloriam apud suos, & alienos (nec immeritò) comparavit, quasi Regnum Universum (& verum erat) ad unum hominem ornandum conspirasset. Usitatum ijs seculis fuit, non unius Universitatis limitibus & cancellis circumscribere sese, & continere doctrinam, sed ut quisque valebat ingenio, ad alias Universitates proficiscebatur, licebátque (facto priùs in singulis doctrinæ periculo) ad gradus eniti, aucupari Magistrorum consensum probatione doctrinæ, meritisque approbatis eandem lauream & honores repetere; idque in antiquis Magistrorum titulis legimus, qui se multarum Universitatum Doctores, Bononiensis, Paduanæ, Cracoviensis, Pragensis, &c. gloriosè solent subscribere, quod postea, ut Academiæ omnium edictis abrogaretur, lites exinde ortæ, & quorundam levitas, & volatici per Academiæ cursus effecerunt. Hoc exemplo *Arnestus* cùm quatuordecim Annos, ut dixi, *Bononia & Padua* litteris operam navasset, in utraque Nobili Universitate Licentiatus, ut vocant, honorem, ferreo Examine præmissò, sententijs omnium delatum accepit, tantaque postea ingenij, Scientiarum, ac Pietatis commendatione in Italia vixit,

Beñarm. Casal. script. Ecclesi. in Ioan. Andr. Richardus in Vitu Iuricon-sultorum.

Bartolus Arnesto peramicus.

Ciczinsky in Program. Academ. Prag.

Iovius in vita Bartoli.

Papir. Massenus. Lupacius 12. Julij. in Calende histor.

Bartolus Bohemix Civis.

Paulus Zidek in M. S. Codice ad Regem Georgium, &c.

Arnestus primum in Iure gradum obtinet.

vixit, ut etiam ad Curiam Romanam doctrinæ ejus, & ingenij fama pervolaret. Magistrorum laudatio, ut reor, id fecit, ac præcipuè *Ioannis Andrea*, qui *Ioanni XXII.* Pontifici carissimus, omnia apud eum poterat. Quanquam ut hæc adessent omnia, quæ de ejus scientia postea adferemus, librique editi, atque inter alia *Statuta Pragensis Ecclesie* ab *Arnesto* scripta, Pontificatus extero homini à quibusdam Cardinalibus oblati, abundè *Arnesti* ingenium, prudentiam, ac doctrinam commendant.

Sentire quodammodo tacitam lectoris admirationem hoc loco mihi videor; ut quid enim *Arnestus* summo loco, ut probavimus, natus, Universitatum & Academiarum honores quærebat? an timendum nobilissimo Juveni non erat, nè altissimam, & ditissimam Nobilitatem, ignobili ex studijs artium laureâ contaminaret? Quid prodesse poterat tempus ignavo otio contere, & in tenebris scholarum latere? Hodierni sæculi timor hic est; alia Majoribus nostris mens, alia gloriæ ratio. Nobilitatem doctrinæ sociare, ejusque insignibus vestire, magnum esse decus credebant: nam si ullam hominum conditionem litteræ decent, tum Nobilitatem, quæ jura dicit, quæ consilia de rebus maximis dare solet, quæ legationibus adhibetur. Qui Nobilitatem, stultam virium confidentiam, & paratam cum omnibus certandi temeritatem, ac quidvis agendi licentiam, esse putant, nonne vident se, ab extremis hominum aleatoribus, & sæce tabernarum, ganearum, & lustrorum in contemnenda pro rebus nihili vita superari? Ad *Arnestum* redeamus, cui florenti ingenio, & optimis artibus ad gloriam famamque erecto, nihil tamen ex erudito illo gloriæ pulvere adhæsit aliud, quàm Virtutis, & præcipuè Humilitatis perpetuum studium. Modum tenere in omnibus, rationem sequi, nihil agere ad voluptatem, aut cupiditatem, *Philosophiam* appellabat; ipse consilia libenter audire, neminem contemtu irritare, honore omnes prævenire, ut non tam Scientiæ, quàm *Virtutis Magister* creatus videretur. Hanc virtutis gloriam *Arnesto* coævus scriptor dedit: *quanquam*, ait, *ipse in Jure Canonico, &*

Bononiense studio, in quo, uti & Paduano, tanquam studens, & per 14.

H 3

annos

Gaulterius in Chronol. Bibl. larm. in Ioan. Andr. Fichardus in Vita J.C.

Nobilitatem sociata doctrina pulcherrimum decus est.

Arnestus doctissimus & modestissimus.

M. D. T. III.

annos moram continuans licentiari meruerit, tamen cor ipsius ipsa scientia, ut plerisque consuevit, elatione aliquâ non inflavit. O raram Laudationem, & Epiphonema de schola intimæ virtutis depromptum!

Notæ in Caput X.

Na pueris statim sese pro-
dit indoles.

PArvum quendam Præfulem. Pueri sæpè in illa ætate significationem dant futurorum, ut eruditè more suo Nicolaus Serarius S. I. in C. 13. Iudicium probavit. Legantur vita SS. Præfulum; alij canunt ut Sacerdotes, alij aras struunt, alij Episcopos imitantur. Futura prodi in pueris, ostendit etiam Polsevinus noster L. 1. de cultura ingeniorum C. 19. Andreas Vasalius Carol. V. Medicus, adhuc puer ranas diffecabat, inspiciendi gratiâ, & c. ita Anatomia sua, & magnis illis voluminibus prælusit. Notum est historijs omnibus Arcopagitarum iudicium, qui puerum morte damnârunt, avium oculos crudeliter confodientem, & lacerantem; futura enim respiciebant. Antonius Muretus lib. 13. variarum, & eruditissimarum lectionum suarum toto C. 9. probat, puerorum lusibus maximas res præsignificatas, idq; confirmat. Cyri. Severi, &c. S. Athanasij synpadas baptizantis, & Ambrosij, aliorumq; puerorum miris exemplis.

Ioannis And-
rez Libri.

Ioannes Andreas Iurisconsultorum Princeps. Ab hoc clarissimo Iurisconsulto, & ab omnibus laudato, sunt Novellæ, Glossæ in VI. & in Clementinas. Vide Bellarm. in Catalogo script. Ecclesiast. Fichard. in Vitis Juris-Cons: Tradunt qui Bononiam descripserunt, filiam Joannis Andrez sæpius pro Patre suo, in Universitate illa, Cathedram ascendisse, & ejus, alijs negotijs occupati, vices doctissime & summâ cum omnium admiratione gessisse, ac publicè (obvelato tamen vultu) docuisse.

Ioannis And-
rez Filia
Iura profice-
bat.

Nobilitatem doctrinæ sociare: *Quantos ego Principes, & quàm multos Optimates, si id nunc ageretur, adferre possem ex
fama*

summa Nobilitate, qui ab Academijs honores petere non dubitarunt! Inter eos Albertus Bavariae Dux censetur, qui Parisijs Magister Philosophiae creatus, Magistrorum Parisiensium habitu indutus, gubernationem Bavariae auspicatus est (Mylius in horto Philosophico, titulo Laurus) Annales Hispaniae, Galliae, Italiae, qui plura cupit, revolvat; Nobis Patria non parvam exemplorum copiam suppeditat, & Illustrissima stirpes Haznburgicorum. (Paprocus in Haznburgicis) Waldsteiniorum (Bernardus Sturmus Cent. 4.) Szelemborgiorum (Bohuslaus Lobkovicz in epist. fol. 59.) Berkarum (Paprocus in Bercis, & Sturmus loco citato) Pifniciorum (Campanus in Programmata Academico Anno 1615. & de Henrico Dominatio libri editi testantur) Wrzefoveciorum (Bohuslaus de Lobkovicz in epist. fol. 190.) Woraczickiorum (Hagek Anno 1326. & 1327.) ac praecipue Lobkoviciorum, ex quibus Bohuslaus de Lobkovicz juris utriusq; Doctor, magnus inter Bohemiae Proceres sub Wladislao Rege circa An. 1500. floruit, cujus ingenio, ut ait Germanus scriptor Chytraus, tota Germania nullum habuit eo tempore praestantius, & politius. Sunt aliae familiae plures, ex quibus doctissimi viri, & in Academijs versati prodierunt. Anno 1374. 12. Febr. in Universitate Pragensi licentiatum Petrus de Rosenberg Ord. S. Ioannis Hierosol. Magister, & cum eo Renfzo Schellendorff. A. 1376. Jaroslatus de Jabloniez. An. 1373. Wilhelmus de Bibra. A. 1376. Petrus Promnicz, Joannes Kybnicz ex Silesia nobilitate. An. 1380. Hodeflaus de Duba, Franciscus de Summerfeldt, Henricus de Duba Magistri Philosophiae A. 1384. in eadem Universitate creati. A. 1385. Hermannus Berka, & Apollonius Berka Philosophiae Magistri. Anno 1389. Wenceslaus de Wilharticz Baro Bohemus. Anno 1390. Ludovicus Berka itidem Baro. Anno 1392. Petrus de Longavilla, Joannes de Sternberg, Joannes de Duba, Petrus de Lerowicz, Petrus de Ugezd, Michael de Dube (Mraozkiana stirpis) omnes Barones aut Equites per vetusta familia. Anno 1401. Nicolaus de Miliczina Anno 1402. Henricus de Rosenberg. 1405. Zdislaus de Zwirzeticz Baro, qui etiam in hac Academia Philosophiam An. 1417. docuit. An. 1416. Paulus de Krawarz Universitatis Parisiensis Magister in

Cato

Enumeratur
quidam
Nobilissimi
apud nos Vi-
ri omni do-
ctrina excult

Chytraus E-
pist. ad Th.
Mitem praefi-
xa operibus
Bohuslat de
Lobkovicz.

Carolinam admittitur. An. 1458. Benedictus de Wadstein Baro, Magister creatur, & cathedram Magistralem conscendit (ut M. S. Codex loquitur) sub M. Nicolao Barone de Ledecz ei presidente; hic Benedictus Caminensis postea in Pomerania Episcopus fuit. Haec à me nuper obiter annotata, dum manuscriptum vetustissimum è membrana Codicem prae grandem, in quo Acta Philosophicae Facultatis in Universitate Pragensi ab An. 1356. deducuntur, excuterem; plures sine dubio adduci potuissent. Ut meritò hanc gloriam Nobilitatis Paulus Zidek, quatuor Universitatum Doctor, & Litomislensis Episcopus à Pontifice designatus (in aureo suo M. S. libro An. 1470. ad Regem Georgium) amissam haeresi queratur. Idem docet: ad plebsq; Collegiatas in Bohemia Ecclesias, & nominatim ad Omnes Sanctos in Arce Pragensi, neminem nisi nobilissimum quemque, ac omnino nullum, qui Theologiae Baccalaureus non esset, vi prima Fundationis adlegi potuisse. Patrum & Majorum nostrorum memoria Nobilitatem doctissimam habebat Bohemia; in ea Classe nominat Caspar Dornavius Wratislaviensis, Berensteinios, Budovecios, Gersdorffios, Hasensteinios, Hasenburgicos, Hodiogovios, Lobkovicios, Rosenbergios, Raupovios, Rziczanos, Sslickios, Schwambergos, Slavatas, Sternbergos, Smirzicios, Waldsteinios, Wartenbergios, Uhemskios, &c. ex his aliqui scriptis editis suum illustravere nomen. Quantum ego (si id nunc ageretur) Indicem texere possem, si nomina Nobilissimorum atq; Illustrissimorum juvenum, quos Ferdinandaa, & jam Carolo-Ferdinandaa Universitas educavit & educat, quos summâ ingenij commendatione Philosophiam, aliâsq; scientias propugnantes audivit, earumq; etiam Facultatum insignibus ornatos saepius vidit, adducere voluissem? mihi hoc loco satis est docuisse: Nobilitatem optimam non inhonorari Academicis honoribus, quos magno ingenij ac doctrina ambitu quasiverunt; nihil esse inusitatum in Patria, eosdem qui Nobilissimo genere sint editi, inter doctissimos apparere.

Справка
в Описи.
M. S. 1470.

Dornavius
in Principe
Juveniss
init.

Arne-